

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-252/20 – 1

Asia C-252/20

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

10.6.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Amtsgericht Hamburg (Saksa)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

25.5.2020

Kantaja:

CY

Vastaaja:

Eurowings GmbH

Oikeaksi todistettu jäljennös

Amtsgericht Hamburg

[– –]

Välipäätös

Asiassa

CY, [– –] Witzhave

- kantajana -

[– –]

vastaan

Eurowings GmbH, [– –] Düsseldorf

- vastaajana -

[– –]

Amtsgericht Hamburg (Hampurin alueellinen alioikeus) on päättänyt seuraavaa –
[– –]

Asian käsittelyä lykätään.

Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan mukaisesti seuraavat matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta 11.2.2004 annetun asetuksen (EY) N:o 261/2004 tulkintaa koskevat kysymykset:

1. Voiko asetuksen 7 artiklan mukainen oikeus korvaukseen olla olemassa myös silloin, kun lennon saapumisen verrattain vähäisen viivästymisen vuoksi matkustaja ei ehdi suoraan mainittuun lentoon liittyvälle jatkolennolle, minkä vuoksi lopulliseen määräpaikkaan saapuminen viivästyy vähintään kolme tuntia, siten että kyseisistä kahdesta lennosta vastasivat eri lentoliikenteen harjoittajat ja varausta ei tehty ensimmäisestä osuudesta vastanneen lentoliikenteen harjoittajan kautta, jolta korvauksen maksamista vaaditaan? [**alkup. s. 2**]

2. Jos ensimmäiseen kysymykseen annetaan myöntävä vastaus:

Onko asetuksen (EY) N:o 261/2004 5 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ”lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja” lentoliikenteen harjoittaja, joka tosiasiallisesti suoritti viivästyneen lennon lentomatkan ensimmäisellä osuudella, vai lentoliikenteen harjoittaja, joka suoritti aikataulun mukaisen lennon lentomatkan toisella osuudella ja jonka kautta molemmat lennot oli varattu?

3. Siltä varalta, että molempia lentoliikenteen harjoittajia on pidettävä asetuksen (EY) N:o 261/2004 5 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna ”lennosta vastaavana lentoliikenteen harjoittajana”:

Voiko matkustaja valita, kummalta lentoliikenteen harjoittajalta hän vaatii korvausta?

Perustelut:

A. Tosiseikat

1. Kantaja vaatii vastaajalta asetuksen (EY) N:o 261/2004 mukaista 400 euron korvausta.

2

2. Kantaja varasi matkatoimiston kautta lentomatkan Hampurista Zürichin kautta Kairoon ajankohdalle 23.10.2016. Varausvahvistuksen antoi Swiss International Air Lines AG. Varausvahvistuksen mukaan kuljetuksen piti tapahtua seuraavasti: Hampurista Zürichiin lennolla LX 4413 (aikataulun mukainen lähtöaika 23.10.2016 klo 7.00 ja aikataulun mukainen saapumisaika 23.10.2016 klo 8.25) ja Zürichistä Kairoon lennolla LX 236 (aikataulun mukainen lähtöaika 23.10.2016 klo 9.05 ja aikataulun mukainen saapumisaika 23.10.2016 klo 14.05).
3. Lentoa Hampurista Zürichiin tarjosivat yhteisiä reittitunnuksia käyttäen (code-sharing) Swiss lennon numerolla LX 4413 ja vastaaja lennon numerolla EW 4762. Vastaaja suoritti lennon Hampurista Zürichiin (LX 4413) Swissin kanssa tehdyn yhteisten reittitunnusten käyttöä koskevan sopimuksen nojalla lennon numerolla EW 4762 omalla koneellaan ja miehistöllään.
4. Vastaajan lento Hampurista Zürichiin viivästyi ja laskeutui Zürichin vasta klo 8.46. Kantaja myöhästyi sen johdosta Swissin [alkup. s. 3] suorittamalta jatkolennotta Kairoon, koska hänellä oli käytettävissään vain 19 minuuttia vaihtoaikaa. Tämän reitin vähimmäisvaihtoaika oli tällöin 30 minuuttia. Kantaja siirrettiin myöhemmälle lentoyhteydelle Milanon kautta Kairoon ja kantaja saapui Kairoon yli viisi tuntia viivästyneenä.
5. Kantaja on sitä mieltä, että vastaaja oli yhteisten reittitunnusten käytön yhteydessä Hampurista Zürichiin suoritetusta viivästyneestä lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja ja on jo pelkästään sen vuoksi velvollinen maksamaan korvauksen. Vastaaja tarjosi suorittamaansa lentoa EW 4762 Amadeus-varausjärjestelmässä ja tarjosi lentojaan siellä konkreettisesti eri lentosegmentteihin yhdistämistä varten.
6. Vastaaja katsoo, että oikeus korvaukseen sen johdosta, että jatkolennotta on myöhästetty lennon hieman viivästyneen ensimmäisen osuuden johdosta, edellyttää, että sama lentoliikenteen harjoittaja on suorittanut sekä syöttö- että jatkolennot. Toisen lentoliikenteen harjoittajan jatkolento ei kuulu lentomatkan ensimmäisen osuuden lentoliikenteen harjoittajan riskin piiriin.

B. Euroopan unionin tuomioistuimelle esitettävän ennakkoratkaisupyynnön perustelut

7. Ratkaisun tekeminen edellyttää, että unionin tuomioistuin vastaa alustaviin kysymyksiin.

I Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

8. Valittajalla oli oikeus esittää korvausvaatimus asetuksen (EY) N:o 261/2004 7 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla.
9. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan lennon viivästyminen voidaan asetuksen (EY) N:o 261/2004 7 artiklan 1 kohdan

soveltamisen kannalta rinnastaa lennon peruuttamiseen sillä seurauksella, että myös viivästymisistä voidaan vaatia asetuksen (EY) N:o 261/2004 5 artiklan 1 kohdan c alakohdan, luettuna yhdessä 7 artiklan 1 kohdan kanssa, mukaista korvausta, kun viivästyminen lopullisessa määräpaikassa on vähintään kolme tuntia (ks. [– –] tuomio 19.11.2009, [– –] Sturgeon ym., C-402/07, [– –] EU:C:2009:716, 41 kohta ja sitä seuraavat kohdat; [– –] tuomio 23.10.2012, [– –] Nelson, C-581/10, [– –] EU:C:2012:657, 28 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Tämä pätee myös silloin, kun verrattain pieni viivästyminen **[alkup. s. 4]** johtaa jatkolennolta myöhästymisen vuoksi huomattavaan viivästymiseen lopullisessa määräpaikassa (ks. [– –] tuomio 26.02.2013, [– –] Folkerts, C-11/11, [– –] EU:C:2013:106, 25 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Tuomion Folkerts taustalla oli tilanne, jossa sama lentoyhtiö suoritti sekä syöttö- että jatkolennon (ks. [– –] tuomio 26.02.2013, [– –] Folkerts, C-11/11, [– –] EU:C:2013:106, 18 kohta).

10. Unionin tuomioistuin ei ole vielä ilmaissut kantaansa siitä, päteekö tämä myös, kun – kuten tässä – sama lentoyhtiö ei ole suorittanut syöttö- ja jatkolentoa.
11. Bundesgerichtshof on vastaavassa tapauksessa keskeyttänyt asian käsittelyn ja esittänyt unionin tuomioistuimelle tässä käsiteltävänä olevaa ensimmäistä ennakkoratkaisukysymystä olennaisilta osiltaan vastaavan kysymyksen lentomat kustajien oikeuksista annetun asetuksen tulkinnasta [– –]. Unionin tuomioistuin ei ole ratkaissut ennakkoratkaisukysymystä, koska Bundesgerichtshof peruutti ennakkoratkaisupyyntönsä, kun kanteessa esitetty vaatimus hyväksyttiin jäsenvaltiossa vireillä olleessa menettelyssä.
12. Bundesgerichtshof [– –] on todennut:
13. ”d) Asetuksen (EY) N:o 261/2004 7 artiklan merkityksestä ja tarkoituksesta voisi seurata, että oikeus korvaukseen on olemassa vain silloin, kun lentoliikenteen harjoittaja, joka on aiheuttanut viivästymisen lopullisessa määräpaikassa, on hyväksynyt peräkkäisten lentojen yhdistelmän antamalla tai hyväksymällä varausvahvistuksen. Tätä kysymystä ei ole selvitetty lopullisesti unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä.
14. aa) Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä voidaan päätellä, että oikeus korvaukseen voi olla joka tapauksessa silloin, kun useita peräkkäisiä lentoja varataan siltä lentoliikenteen harjoittajalta, jolta korvauksen maksamista vaaditaan.
15. Tuomioissa, joissa oikeus korvaukseen johtui viivästyneestä saapumisesta suoran jatkolennon määräpaikkaan, peräkkäiset lennot oli varattu siltä lentoliikenteen harjoittajalta, jolta pääasiassa vaadittiin korvausta ([– –] [Folkerts, C-11/11], 18 kohta [– –]; tuomio 4.10.2012 **[alkup. s. 5]**, Rodriguez Cachafeiro ym., C-321/11, [– –], 10 ja 34 kohta). Unionin tuomioistuimen muut tuomiot, joissa asetuksessa tarkoitettu lennon käsite oli merkityksellinen, koskevat tapauksia, joissa matkustaja varasi kaikki merkitykselliset lennot siltä lentoliikenteen harjoittajalta, jota hän myöhemmin vaati maksamaan korvausta (ks. [– –] Emirates Airlines, [C-

173/07], 13 kohta; [– –] Sturgeon ym. [C-402/07], 11 kohta; [– –] Nelson [C-581/10], 15 kohta).

16. bb) Nyt käsiteltävässä asiassa ei ole kyse tällaisesta tilanteesta.
17. Toisen asteen tuomioistuimen toteamusten mukaan eri lentoliikenteen harjoittajat vastasivat näistä kummastakin lennosta. Lentoja ei varattu kummaltakaan lentoliikenteen harjoittajalta vaan matkanjärjestäjältä. Matkanjärjestäjä myös antoi [– –] varausvahvistuksen. Asiaa koskevien toteamusten puuttuessa ei voida lähteä siitä, että vastaaja on itse kirjoittanut tai hyväksynyt lipun molempia lentoja varten.
18. cc) Tämän tilanteen osalta asetuksesta ja edellä esitetystä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ei voida tehdä riittävän varmoja päätelmiä.
19. Lentomatrustajien oikeuksista annetun asetuksen 3 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan asetusta sovelletaan vain, kun matkustajalla on vahvistettu varaus kyseiselle lennolle. Tämä edellyttää kyseisen asetuksen 2 artiklan g alakohdan mukaan sitä, että lentoliikenteen harjoittaja tai matkanjärjestäjä on hyväksynyt ja rekisteröinyt kyseisen varauksen. Tämä voidaan osoittaa saman asetuksen 2 artiklan f alakohdassa tarkoitettulla lipulla, jonka lentoliikenteen harjoittaja tai sen valtuuttama edustaja on kirjoittanut tai hyväksynyt, tai muulla asiakirjalla.
20. Näistä säännöksistä ilmenee kiistatta, että matkustajalla voi olla oikeus korvaukseen lennosta vastaavalta lentoliikenteen harjoittajalta myös silloin, kun lentoliikenteen harjoittaja ei tosin osallistunut yksittäiseen varaukseen tai sen vahvistamiseen mutta antoi edustajalle tai matkanjärjestäjälle mahdollisuuden ottaa vastaan ja vahvistaa tällaisia varauksia. Lentoliikenteen harjoittajan on näissä tapauksissa vastattava edustajan tai matkanjärjestäjän varausvahvistuksesta samalla tavoin kuin jos se olisi itse antanut kyseisen vahvistuksen. **[alkup. s. 6]**
21. Tästä ei kuitenkaan voida yksiselitteisesti päätellä, että lentoliikenteen harjoittajan on vastattava edustajan tai matkanjärjestäjän tekemästä varausvahvistuksesta myös siltä osin kuin se koskee toista lentoa, josta vastaa toinen lentoliikenteen harjoittaja. Tällaisen lennon osalta edustaja tai matkanjärjestäjä tulee ensisijaisesti sen lentoliikenteen harjoittajan tilalle, joka vastaa kyseisestä lennosta. Varauksessa mukana olevien lentoliikenteen harjoittajien näkökulmasta tilanne on siten samankaltainen kuin silloin, jos matkustaja itse tekee useita erillisiä varauksia peräkkäisille lennoille eri lentoliikenteen harjoittajilta. Viimeksi mainitun tapauksen osalta komissio katsoo antamissaan kyseisen asetuksen tulkintaohjeissa, ettei oikeutta korvaukseen ole (komission tulkintaohjeet 10.6.2016, C(2016) 3502 final, s. 18, 4 kohdan d alakohdan A alakohdan ii alakohta).
22. dd) Jaoston käsityksen mukaan eräät seikat puoltavat kuitenkin sitä, että oikeus korvaukseen on myös silloin, kun matkanjärjestäjä on antanut varausvahvistuksen peräkkäisille lennoille.

23. (1) Asetuksessa säädetään varausvahvistuksen eri muodoille lähtökohtaisesti samat oikeudelliset seuraukset. Asetuksen johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa todetaan lisäksi, että myös valmismatkoihin sisältyvien lentojen matkustajia olisi suojeltava. Vahingonkorvausvelvollisuus lennoista, jotka matkanjärjestäjä on yhdistänyt, olisi lisäksi yhdenmukainen 1–4 perustelukappaleessa määritetyn tavoitteen eli matkustajien suojelun korkean tason varmistamisen ja kuluttajansuojelun yleisten vaatimusten huomioon ottamisen sekä sen unionin tuomioistuimessa niistä johdetun periaatteen kanssa, että asetuksen niitä säännöksiä ja määräyksiä, joilla annetaan lentomatkustajille oikeuksia, on tulkittava laajasti ([– –] Sturgeon ym. [C-402/07], 45 kohta), kun taas termejä, jotka ovat säännöksessä, joka on poikkeus periaatteesta, tai tarkemmin sanottuna kuluttajansuojaa koskevista yhteisön säännöksistä, on lähtökohtaisesti tulkittava suppeasti ([– –] tuomio 22.12.2008, Wallentin-Hermann, C-549/07 [– –] [EU:C:2008:771], 17 kohta).
24. (2) Korvausoikeuden myöntäminen on jaoston käsityksen mukaan myös sopusoinnussa sen unionin tuomioistuimen ilmaiseman näkemyksen kanssa, joka koskee vastuuta varausvahvistuksen myötä hoidettavaksi otetuista palveluja koskevista velvoitteista.
25. Siinä tapauksessa, että lentoliikenteen harjoittaja, jolta on varattu kaksi peräkkäistä **alkup. s. 7** lentoa, epää matkustajan jälkimmäiselle lennolle pääsyn arvioituaan, ettei matkustaja ehdi kyseiselle lennolle ensimmäisen lennon viivästymisen vuoksi, matkustajalla on unionin tuomioistuimen mukaan oikeus korvaukseen. Ratkaisevaksi seikaksi se katsoi sen, että oikeudella pyritään korvaamaan haitat, jonka peruuttamaton vähintään kolmen tunnin ajan menetys aiheuttaa, ja että lentoliikenteen harjoittajan on vastattava näistä haitoista, jos on selvää, että sen on vastattava niistä – koska sen on vastattava itse liikennöimänsä ensimmäisen lennon viivästymisestä, tai koska se on katsonut virheellisesti, etteivät matkustajat ehtisi ilmoittautumaan ajoissa päästäkseen jatkolennolle, tai se on myynyt lippuja peräkkäisille lennoille, joiden osalta käytettävissä ollut aika ehtiä jälkimmäiselle lennolle oli riittämätön ([– –] Rodriguez Cachafeiro ym. [C-321/11], 34 kohta).
26. Ainakin matkustajan, jota oikeudella korvaukseen suojellaan, näkökulmasta tilanne on joka tapauksessa vastaava silloin, kun lentoliikenteen harjoittaja ei tosin ole itse kirjoittanut tai hyväksynyt lippuja peräkkäisille lennoille mutta on antanut matkanjärjestäjälle mahdollisuuden kirjoittaa tällaisia lippuja ja tässä yhteydessä myös yhdistää lentoja, joista vastaavat eri lentoliikenteen harjoittajat.
27. ee) Jaosto katsoo kaikesta huolimatta, ettei se voi itse ratkaista asiaa.
28. Unionin tuomioistuimen kehittämien periaatteiden soveltaminen vastaavasti nyt käsiteltävässä tilanteessa vaikuttaa edellä esitetyistä syistä tosin mahdolliselta. Se ei kuitenkaan ilmene kiistattomasti unionin tuomioistuimen tähänastisesta oikeuskäytännöstä.”

29. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin yhtyy näihin lausuntoihin.

II Toinen ennakkoratkaisukysymys

30. Tuomiossa 11.07.2019 ([– –] C-502/18, [– –] EU:C:2019:604) unionin tuomioistuin käsitteli useista osalentoista koostuvaa mutta yhtenäiseksi arvioitavaa lentoa Prahasta Abu Dhabin kautta Bangkokiin ja katsoi, että kyseisen asian vastaajana ollut Ceske aerolinieta oli pidettävä lentomatrustajien oikeuksista annetussa asetuksessa tarkoitettuna lennosta vastaavana ja näin ollen vastuussa olevana lentoliikenteen harjoittajana. Ceske aerolinien suorittama ensimmäinen lento saapui perille aikataulun mukaisesti ja vasta [alkup. s. 8] toinen lento, jonka suoritti yhteisten reittitunnusten käyttöä koskevan sopimuksen mukaisesti Etihad Airways, oli myöhässä. Unionin tuomioistuin lähti ratkaisussaan siitä, että Ceske aerolinie oli matrustajan sopimuskumppani ja että matrustajien suojelun korkea taso edellyttää matrustajan sopimuskumppanin olevan lennosta vastaavana lentoliikenteen harjoittajana vastuussa, varsinkin kun korvausta voi vaatia myös viivästyneen lennon tosiasiallisesti suorittavalta lentoliikenteen harjoittajalta.
31. Näiden unionin tuomioistuimen vahvistamien periaatteiden soveltaminen käsiteltävänä oleviin tosiseikkoihin saattaisi johtaa siihen, että Swissia, joka on tässä antanut varausvahvistuksen, eikä suinkaan vastaajaa on tässä pidettävä lennosta vastaavana lentoliikenteen harjoittajana [– –]. Unionin tuomioistuin ei ole kuitenkaan vielä joutunut ratkaisemaan käsiteltävänä olevaan tilanteeseen verrattavissa olevaa tilannetta.

III Kolmas ennakkoratkaisukysymys

32. Siltä varalta, että tässä tapauksessa sekä Swissia kantajan sopimuskumppanina että vastaajaa, joka tosiasiallisesti suoritti viivästyneen syöttölennon omalla koneellaan ja henkilöstöllään yhteisten reittitunnusten käyttöä koskevan sopimuksen nojalla, on pidettävä asetuksen (EY) N:o 261/2004 5 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna lennosta vastaavana lentoliikenteen harjoittajana, herää lisäksi kysymys, pitääkö matrustajan vaatia korvausta sopimuskumppaniltaan vai voiko hän valita, kummalta lentoliikenteen harjoittajalta hän sitä vaatii. Unionin tuomioistuin ei ole vielä esittänyt ratkaisua tähänkään kysymykseen.

Kaiser
Amtsgerichtin tuomari

[– –]